

Folkbibliotekets uppföljning 2025 av biblioteksplanen

Danderyds kommuns biblioteksplan är beslutad i kommunfullmäktige och gäller för perioden 2025–2030. Redovisningen gäller folkbiblioteken i Danderyds kommun per 31 mars 2025.

Enligt bibliotekslagen ska varje kommun anta en särskild biblioteksplan för kommunens samlade biblioteksverksamhet. Biblioteksplanen är ett strategiskt dokument för långsiktig utveckling av Danderyds biblioteksverksamhet och gäller för såväl folkbibliotek som skolbibliotek.

Biblioteksplanen är framtagen för att beakta fyra samhällsutmaningar; barns språkutveckling, utanförskap, innehållet i medieplattformer samt den snabba digitaliseringen.

För att svara upp emot ovanstående utmaningar som påverkar biblioteksverksamheten och inriktningen på verksamheten har biblioteksplanen följande fokusområden:

- Läsfrämjande och kulturupplevelser
- Kunskap och information
- Mötesplats som genomsyras av tillgänglighet, delaktighet och trygghet

Bibliotekspersonalen arbetar aktivt med de fokusområden som satts upp i biblioteksplanen.

Läsfrämjande och kulturupplevelser

Folkbiblioteket i Danderyd har ett brett utbud av medier så att alla användare kan tillgodogöra sig litteratur på sina egna villkor. Nedan följer en redogörelse för de åtgärder som folkbiblioteket vidtar för att uppfylla de sex åtagandena i biblioteksplanen.

1. Stärka det läsfrämjande och språkutvecklande arbetet för barn och ungdomar

Det här har vi genomfört och uppnått:

- För att locka till läsning sker skyltning utifrån teman och aktuella böcker lyfts fram på alla bibliotek. Biblioteket uppmärksammar viktiga årsdagar inom barnlitteratur med aktiviteter och tävlingar som lyfter fram läsningen. Till exempel kampanjen Rocka sockorna 21 mars som har utlyst till Världsdagen för Downs syndrom av FN. Syftet är att öka allmänhetens medvetenhet om Downs syndrom och hylla olikheter.
- Biblioteket erbjuder bokprat för årskurs två och fem.
- Skolklasser kan boka in sig för att låna och lämna böcker på biblioteken tre gånger per termin.
- I januari startades en ny bokcirkel för ungdomar 9 - 12 år på Djursholms bibliotek. Bokcirkeln träffas varje vecka.
- För barn 0–2 år och deras föräldrar erbjuds Bok och bebis på Danderyds bibliotek i Mörby varje vecka. Syftet är att väcka tidig läsglädje med rim och ramsor, sagor och boktips. i
- Sagostunder för barn 2–5 år. Högläsning, berättande, sång och dramalek. Varje vecka i Mörby, en gång i månaden i Enebyberg.

2. Skapa fler meningsfulla aktiviteter med fokus på läsfrämjande och språkutveckling för barn och ungdomar

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Danderyds bibliotek har en uppsökande verksamhet på Demo och ungdomsbibliotekarien har ett nära samarbete med ungdomar, fritidsledare och ungdomskoordinatorer. 7 mars genomfördes en Japaninspirerad kväll med mangaworkshop, ramenmiddag och animefilm! Finansierades delvis från bidrag från Kulturrådet, Mer läsning.
- På lov erbjuds olika aktiviteter där barn och unga ges möjlighet att skapa. Pysselbordet står alltid framdukat då. På Danderyds bibliotek kunde barnen på sportlovet testa Gerillaslöjd och tillsammans skapades ett gemensamt verk i anslutning till biblioteket.
- På Danderyds bibliotek fick barn och ungdomar 12–19 år 24 februari prova på det klassiska rollspelet Drakar och demoner. Inga förkunskaper krävdes, bara nyfikenhet och fantasi!
- Barnens kulturlördag 22 mars gick i musikens tecken med konsert, tipspromenad och pyssel. Under dagen fick alla som ville prova brassinstrument. Samarbete med Region Stockholm och Blåsarsymfonikerna. Över 600 personer besökte biblioteket vilket är rekord för Barnens kulturlördag.

3. Utveckla samarbete med skola, förskola, Öppna förskolan, Familjecentralen och BVC

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Bokstart har fått en fortsättning 2025 tack vare bidrag från Kulturrådet. Bokstart är en nationell satsning och vänder sig till föräldrar och vuxna i små barns (0–3 år) närhet. Syftet är att tidigt stimulera språkutveckling. Biblioteket samverkar med sex förskolor, Barnhälsovård, Familjecentralen och Öppna förskolan. Målet är att etablera ett fördjupat samarbete mellan verksamheterna och nå föräldrar för att marknadsföra aktiviteter och program på biblioteket som till exempel sagostunder. Inom ramen för projektet erbjuds sagostunder regelbundet på Danderyds bibliotek och i Enebyberg.
- Det finns särskilda temabokkassar med 12 olika teman som förskolan kan nyttja.
- Pedagoger på förskolorna kan komma minst en gång per termin på besök med förskolebarnen oftast innan biblioteket har öppnat. Enebybergs bibliotek har förskoleöppet på torsdagar utanför ordinarie öppethållande. Då kan barn och pedagoger i lugn och ro få möjlighet att lära känna biblioteket och barnbibliotekarien.
- Konstutställning på Danderyds bibliotek 5/12–9/1 med Vendestigens förskola där barnen hade tolkat klassiska konstnärer. I enlighet med barnrättskonventionen får barnen ta plats i det offentliga rummet och förskolornas arbete synliggörs.

4. Arbeta med medier och program för personer med annat modersmål än svenska och nationella minoriteter

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Biblioteken i Danderyd flaggade och skyltade med böcker på samernas nationaldag 6 februari.
- Danderyds bibliotek uppmärksammade Meänkielidagen 27 februari med två programpunkter. Sagostund på svenska och meänkieli med Kristina Hedström som också höll i en föreläsning om Tornedalen. Hon berättade om Tornedalens kultur och identitet och om försvenskningssprocessen, laestadianismen och språket meänkieli som förut benämndes som tornedalsfinska.

5. Skapa fler aktiviteter för äldre för att minska ofrivillig ensamhet och inspirera till läsning

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Stocksunds bibliotek har ett nära samarbete med Idala Seniorträff och har högläsning och sångstunder regelbundet. 12 mars gjordes en tidsresa genom 1920-talets musik med samtal och mycket sång med bibliotekarie och seniorerna.
- Enebybergs bibliotek besökte Seniorcentrum på Träffpunkten 12 februari för högläsning. 11 mars presenterade vårens böcker för seniorerna.
- 10 februari hade Idalamålarna vernissage med deras återkommande Vårsalong på Stocksunds bibliotek.
- Biblioteken fortsätter arbetet med skyltning för att öka tillgängligheten för målgruppen barn och unga med funktionsvariationer. Nya tydliga skyltar har köpts in.
- Danderyds bibliotek i Mörby har en återkommande bokcirkel som träffas en gång i månaden. De flesta deltagarna är över 65 år.
- Bibliotekarie har kontakt och gör regelbundna besök till äldre med tjänsten Boken kommer.

6. Utveckla det uppsökande arbetet för personer med funktionsnedsättning

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Bibliotekarie har samarbetat med dramapedagog, fritidsledare och ungdomar inom LSS (Fritidsträffen) i Enebyberg. Under våren är fokus på seniorverksamheten på Träffpunkten. Ungdomar och äldre samtalar om olika teman som förr och nu genom dans, samtal, skriverworkshop och pyssel. Ett av målen med samarbetet är att tillgängliggöra biblioteken för ungdomar med funktionsnedsättning. Projektet startade i januari och finansieras med medel från Kulturrådet. Gruppen träffas cirka 1–2 gånger i månaden.
- Det finns så kallade Äppelhyllor med anpassade medier på alla bibliotek. Äppelhyllan är en plats i biblioteket där barn med funktionsvariationer och deras vuxna kan hitta medier som kan läsas med ögon, öron eller fingertoppar. Det finns även faktaböcker för vuxna.

Kunskap och information

Folkbiblioteket bidrar till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning samt oberoende informationsförmedling. Nedan följer en redogörelse för de åtgärder som folkbiblioteket vidtar för att uppfylla de fem åtagandena i biblioteksplanen.

1. Öka det digitala innanförskapet för invånarna i Danderyds kommun

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Utbildningsradions filmer finns nu för utlån via biblioteket hemsida (katalog)
- Låntagarna får dagligen visning av appen Biblio som har e-böcker och e-ljudböcker
- I samarbete med socialförvaltningen har digitalt stöd erbjudits vid fyra tillfällen på Danderyds bibliotek. Det digitala stödet har också fokus på vad man bör vara medveten om och se upp med när man rör sig i den digitala världen.
- SeniorNet har IT-handledning i Djursholm en dag i veckan.

2. Bedriva användarundervisning i biblioteksdatasystem

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Bibliotekspersonalen vägleder användarna nästan dagligen i bibliotekets webbplats med sökhandledning och hjälp att hitta relevant information om bibliotekens medier och verksamhet.
- Vägledning sker också till sökning i andra publika biblioteksdata-baser, som till exempel universitets- och fackbibliotek.

3. Ge personalen fortsatt digital kompetensutveckling

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Personalen omvärldsbevakar bland annat genom Förlagsdagarna, Regionbibliotek Stockholm och Svensk Biblioteks-förening. Två av personalen deltog på Marskonferens i Umeå som hade temat "Från A till Ö. Bildning för framtiden".
- En digital tjänst som finns är Digiteket som har kurser och artiklar. Digiteket är en plattform för digital fortbildning och inspiration för bibliotekspersonal. [Start - Digiteket](#)

4. Skapa fler studie- och läsplatser

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Djursholms bibliotek har utökat studieplatserna och nu finns det ytterligare fyra läsplatser på övervåningen.
- Personalen på Stocksunds bibliotek har i mars gjort studiebesök till Vega bibliotek i Haninge och till Östermalms bibliotek i Stockholm för att hämta inspiration inför uppdateringen av biblioteket i Stocksund.

5. Erbjuda intressanta och angelägna program, såsom föreläsning och författarbesök

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Djursholms bibliotek har haft två uppskattade kulturfikor, Sällskapet Amorina som berättade om "Stollywood", filmepoken i Stocksund, och Danderyds Arkivföreningen som berättade om idrottsföreningarna i Danderyd. Båda kulturfikorna föregicks av affischutställningar på biblioteket. Dessutom har Djursholmsbibliotekets Vänner arrangerat två författarbesök, med Agir Ismail 27 januari och Mats Sundin 3 mars.
- 29 januari var författaren Anders Rydell på besök och 19 mars besökte författaren Annika Persson Träffpunkt Enebyberg. Författarbesöken arrangerades av Enebybergsbibliotekets vänner.
- Föreläsning om sunda kostvanor och en hälsosam relation till mat med dietisten och KBT/CFT-terapeut Karin Magnusson 9 januari och författarafton på Danderyds bibliotek 20 mars med författarna Lina Bengtsdotter och Ebba Bandh. I samarbete med Akademibokhandeln.
- Utställningen "Att minnas för framtiden" från Forum för levande i historia i samband med Förintelsens minnesdag 27 januari.
- Ett mycket välbesökt författarsamtal på Stocksunds bibliotek, när vänföreningen 18 februari bjöd in till författarsamtal med titeln "Var i själen sitter kroppen?".

Mötesplats genomsyrad av tillgänglighet, delaktighet och trygghet

Folkbiblioteken är attraktiva och har inkluderande miljöer. Särskild hänsyn tas till de enligt bibliotekslagen prioriterade grupperna; barn och unga, personer med funktionsnedsättning, personer med annat modersmål än svenska och personer tillhörande de nationella minoriteterna.

Nedan följer en redogörelse för de åtgärder som folkbiblioteket vidtar för att uppfylla de fem åtagandena i biblioteksplanen.

1. Se över attraktiviteten och tillgängligheten till bibliotekslokalerna avseende skyltning, möblering, ljud och ljus

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Stocksunds bibliotek får en uppfräschning under året. I december målades vissa väggar om för att skapa ett lugnare, mer enhetligt rum. Några möbler målades om i en neutral färg. Barnavdelningen ska få en större plats och det ska ges plats för utställningar och program. Fokusgrupp bjuds in 2 april för att diskutera omdaning och det finns även en enkät.
- Arbetet med tydligare skyltar har påbörjats i Stocksund och målet är att det ska vara lättare att hitta i biblioteket för alla.
- Enebybergs bibliotek har förtydligat skyltningen till barn- och ungdomsavdelningarna med nya skyltar samt ny placering av skylthyllorna till dessa avdelningar.

2. Nå nya grupper, till exempel ungdomar och personer med funktionsnedsättning genom aktiv marknadsföring

Det här har vi genomfört och uppnått:

- I mars startades ett projekt med daglig verksamhet Smedjan. Bibliotekarie och dramapedagog har tillsammans med arbetstagarna på Smedjan kreativa fredagar med skrivövningar och diskussion om skönlitterära texter. Projektet stöds med bidrag från Kulturrådet, Mer läsning. Gruppen kommer att träffas en gång i månaden under våren.
- MTM (Myndigheten för tillgängliga medier) erbjuder katalogen Legimus med talböcker, punktskriftsböcker och e-textböcker för personer med någon form av läshinder. Biblioteken registrerar användare och informerar om tjänsten.

3. Vidareutveckla tillgänglighet till biblioteksverksamhet för personer i behov av tecken som alternativ kompletterande kommunikation (TAKK)

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Under våren kommer bibliotekspersonal och pedagoger gå en TAKK utbildning.

4. Skapa fler och nya kontakter för samverkan i lokalsamhället

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Varje vecka har Röda Korset och En utsträckt hand Språkcafé på Danderyds bibliotek där deltagarna kan träna svenska.

5. Gå igenom biblioteksförningens Verktygslåda för beredskapsarbete, som innehåller material för att stödja bibliotekens arbete med att planera inför höjd beredskap och krig samt i händelse av kris

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Biblioteket har påbörjat arbetet med Biblioteksförningens Verktygslåda för beredskapsarbete.